

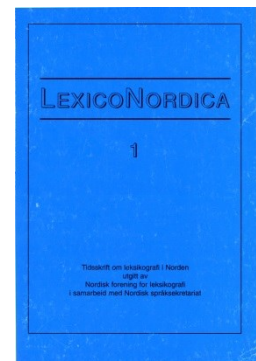
LexicoNordica

Forfatter: David Mighetto

Anmeldt værk: *Norstedts spanska idiombok*. Stockholm: Norstedts, 1993.

Kilde: LexicoNordica 1, 1994, s. 322-324

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

ses ikke diskuteret, skønt der utvivlsomt er interesse og behov for et sådant værk.

Redaktionen har truffet den fornuftsbeslutning at gå ordklassevis til værks og har givet sig i kast med verberne, godt 16.000 med ca. en halv million belæg fordelt over hele den postreformatoriske periode. Verberne udgør kun 2,7 % af ordforrådet, men optræder med relativt stor stabilitet igennem århundrederne og opviser just den mangfoldighed af kombinatoriske muligheder i sproget, som en ordbogsbruger kan ønske sig oplysninger om. Hvorvidt det islandske publikum kan vænne sig til at benytte en ordbog over kun denne ene, men centrale og spændende ordklasse, vil vise sig. Redaktørerne har med et prøvehefte i april 1993 udsendt en strømpil.

Hos en leksikograf vækker det ambitiøse og nuanceret udviklede projekt stor interesse, og der åbnes med selve ordbogsprøven (39 store tospaltede sider), en særdeles omhyggelig indledning (40 sider), kildeoversigt mm., samt ledsagende spørgeskema, op for frugtbar kritik. (I skemaet savnes kun spørgsmål til udseende/typografi og så det overordnede spørgsmål, om brugerne kunne ønske sig et helt andet produkt end en verbumordbog).

I prøveheftet fremlægges redaktionen af 71 usammensatte verber (þa-þj) og 42 tilsvarende sammensatte verber. Der gives definitioner (på islandsk), men dispositionen er primært syntaktisk, idet verbalformerne, særdeles oversigtligt, præsenteres i forskellig (ikke kun strengt valensbunden) syntaktisk kontekst. Den enkelte konstruktion/betydning belyses med en kronologisk ordnet, præcist dokumenteret, række citater. I margenen får man et citat en kommentar med på vejen, og inden for det enkelte verbum vises der vej mellem definitioner og ordforbindelser ved hjælp af et intrikat system af bogstaver og pile. I hvert artikelhoved vises bøjning og betydningsoversigt. Den utraditionelle (og gennemtænkte) fremlægning, spec. den brogede margen, vil utvivlsomt provokere til debat!

Prøvehefte med spørgeskema og indledning, nu oversat til engelsk, kan rekvireres ved henvendelse til universitetets leksikografiske institut: Orðabók Háskólans, Neshaga 16, 127 Reykjavík.

David Mighetto

Norstedts spanska idiombok. Stockholm: Norstedts 1993. Pris ca 262:-

Ett idiom kan definieras som en naturlig avgränsad följd av ord som utgör ett fast uttryck med en innebörd som inte framkommer av de

syntaktiska komponenternas betydelser (*gå ur tiden* 'dö'; *få blodad tand* 'få starkt intresse för något'; *vara med i svängen* 'vara med i det allmänna nöjeslivet'). Ibland kan ett fast uttryck på ett språk ha ett direkt motsvarande fast uttryck på ett annat språk (sp. *dar una vuelta* --> sv. *ta en sväng*; sv. *sagt och gjort* --> sp. *dicho y hecho*). Å andra sidan finns det fasta uttryck som tycks mig svårigen kunna klassas som idiom p.g.a. deras starkt grammatiska och lexikaliserade karaktär (*under tiden* 'samtidigt'; *än si, än så* 'ibland på det ena sättet, ibland på det andra', samt många rena prepositionsuttryck som t.ex. sv. *på grund av*; sp. *de corrido*). Men en stor andel (den största?) av de fasta uttrycken förblir en blandkategori vars gränser sannerligen är svåra att ange med tanke på att gruppen omfattar enheter som bildar liknelser, målande bilder, ordspråk, ordstäv, bevingade ord, sentenser, kommentarer, svordomar, eller andra följder av ord vilka inte lätt låter sig förses med enkla etiketter. Som exempel på denna blandkategori kan här nämnas *tala är silver, tiga är guld* 'det är ofta bättre att tiga än att tala'; *lova runt och hålla tunt* 'att lova är ett, att hålla ett annat'; *ta en sväng* 'ta en kortare färd för nöjes skull'; *sagt och gjort* 'utfört så fort det har sagts', m.m. Inom denna grupp finns även morfologiskt olika fasta uttryck som står för samma betydelse (*klart som korvspad* 'alldeles uppenbart', *klart som dagen* 'alldeles uppenbart').

En konsultation av andra gällande ordlistor eller ordböcker innehållande den typ av material som listas i Norstedts spanska idiombok (I), hade av allt av döma erbjudit redaktionen en möjlighet till en mera täckande och nyanserad slutprodukt än den som nu anmäls här. Betydelser som t.ex. 'alldeles uppenbart' anges i I endast som 'det är solklart' (se under *agua*) utan att vare sig *korvspad* eller *dagen* kommer till tals (jfr Målande uttryck 1989). Motsvarande observation gäller den spanska delen av I; se t.ex. (under *mosca*) *con la mosca detrás de la oreja* 'vara på sin vakt', 'vara misstänksam' och som Diccionario Actual de la Lengua Española 1990 anger som *con la mosca en la oreja* 'receloso', 'advertido'. Med dessa exempel vill jag här visa att det finns översättningar som inte aktualiserar förväntade svenska idiom samt att man ibland går miste om en del spanska uttryck.

Som jag ser saken hör liknelser, målande bilder, ordspråk, ordstäv, bevingade ord, sentenser, m.m., egentligen bättre hemma i en ordspråksbok än i en idiombok. Visserligen är floran av fasta uttryck på spanska och svenska tämligen stor (vilket säkerligen har påverkat redaktionen i valet av materialet och dess klassificering), men resultatet av redaktionens ställningstagande har blivit att alla uttryck som togs upp i I har blivit klassade som idiom (jfr ordbokens titel).

Ordboken anges innehålla ca 3.400 spanska uttryck. Utifrån min inledande klassindelning skulle kunna sägas att dessa enheter går från rena idiom (*tomar las de Villadiego* 'sticka', se under *Villadiego*; *no ser zurdo* 'inte vara tappad bakom en vagn (född igår)', se under *zurdo*), till andra typer av ordkombinationer av varierande karaktär och intresse (*hijo de puta* vulg. (svordom) 'arsel', 'jävel', 'skitstövel', se under *puta*; *a las tres en punto* 'prick tre', se under *punto*; *como un niño con zapatos nuevos* 'mycket belåten', ordagrant 'som ett barn med nya skor', se under *niño*). Själva ordlistan i boken består av 111 sidor och den är försedd med ett omfattande (hela 38 välfyllda sidor) register på svenska, vilket "gör boken dubbelt så användbar" som redaktionen mycket riktigt skriver i förordet.

Trots svårigheterna vid översättningsarbetet har redaktionen lyckats väl med sin uppgift. En reviderad version av idiomboken som tar hänsyn till de här kommentarerna kommer sannolikt att utgöra ett ännu intressantare komplement till andra svensk-spanska och spansk-svenska ordböcker.

Litteratur

Målände uttryck. En liten bok med svenska idiom. Språkdata och Esselte Ordbok. Uppsala: Almqvist & Wiksell 1989.
Diccionario Actual de la Lengua Española. Barcelona: VOX 1990.

Sandro Nielsen

Helle Pals Frandsen, *Juridisk ordbog engelsk-dansk.* København: G.E.C. Gads Forlag 1994, 208 sider. Pris: DKK 295,-.

I serien Gads fagordbøger er der netop udkommet en ny bog, nemlig Helle Pals Frandsens engelsk-danske juridiske ordbog. Denne ordbog falder godt i tråd med seriens øvrige fagordbøger, der omfatter en dansk-tysk og en spansk-dansk juridisk ordbog samt en engelsk-dansk/dansk-engelsk genteknologisk ordbog. Så med den nye ordbog dækker Gads fagordbøger jura og juridisk sprog inden for tre sprogområder.

Til nogen overraskelse kan man konstatere, at den engelsk-danske juridiske ordbog skiller sig væsentligt ud fra de to øvrige juridiske ordbøger i serien. Både Torben Henriksens spansk-danske og Wilhelm Gubbas dansk-tyske ordbog indeholder en komparativ fagintroduktion, hvorimod den engelsk-danske ikke indeholder en sådan. Dette må